

**WICEPREZES
SĄDU REJONOWEGO**
w Bielsku Podlaskim
ul. 3-go Maja 7
17 – 100 Bielsk Podlaski
tel. 85 731 21 00
fax 85 731 21 08

Bielsk Podlaski, dnia 14.01.2021 r.

A-050-28/20

Pan Artur Mezglewski
Redaktor Naczelny
Czasopisma „prawonadrodze.org.pl”
ul. Czeremchowa 18/91
20 – 807 Lublin

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 14.12.2020 r., nadesłane do Przewodniczącego VIII Zamiejscowego Wydziału Karnego w Siemiatyczach Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim oraz pismo z dnia 18.12.2020 r. skierowane do Prezesa Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim uprzejmie informuję, co następuje:

Jak wynika z treści Pana pisma z dnia 14.12.2020 r. nadesłanego do Przewodniczącego VIII Zamiejscowego Wydziału Karnego w Siemiatyczach stanowi ono skargę w sprawie VIII W 391/20 w zakresie naruszenia zasady jawności postępowania, zaś treść pisma z dnia 18 grudnia 2020 r. zatytułowanego „Wniosek” doprecyzowuje i konkretyzuje zarzuty wobec postępowania sędziego przewodniczącego rozprawy w sprawie VIII W 391/20 rozpoznawanej w VIII Zamiejscowym Wydziale Karnym w Siemiatyczach Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, który to w dniu 14 grudnia 2020 r. po wywołaniu sprawy negatywnie rozpatrzył wniosek Redaktora Naczelnego Czasopisma „prawonadrodze.org.pl” o zarejestrowanie rozprawy i usunął przybyłego dziennikarza tego czasopisma z sali rozpraw.

W związku z powyższym dokonałem analizy sytuacji, dotyczącej sprawy sygn. akt VIII W 391/20.

Przed wszystkim wskazać należy, że faktycznie art. 357 § 1 Kodeksu postępowania karnego, stosowany również w sprawach o wykroczenie odpowiednio (art. 70 § 5 kpw) nie określa żadnych warunków, od jakich zależy udzielenie zezwolenia na utrwalanie przez media obrazu lub dźwięku. W zasadzie należy zatem uznać, że, gdy rozprawa jest jawna, nie jest możliwe odmówienie przedstawicielom środków masowego przekazu wydania zezwolenia. Tym samym przepis ten statuuje obowiązek wydania przez sąd zezwolenia przedstawicielom środków masowego przekazu na dokonywanie utrważeń obrazu i dźwięku z przebiegu jawnej rozprawy. Z drugiej strony treść art. 357 § 1 wskazuje, że utrwalanie obrazu i dźwięku z przebiegu rozprawy za pomocą aparatury przez przedstawicieli środków masowego przekazu nie jest możliwe bez wydania zezwolenia przez sąd (D. Drajewicz, red. Kodeks postępowania karnego. Tom I. Warszawa 2020). Utrwalanie obrazu i dźwięku z przebiegu rozprawy za pomocą aparatury przez przedstawicieli środków masowego przekazu wymaga zezwolenia sądu. Zezwolenie to przybiera formę postanowienia sądu, na które nie służy zażalenie.

Wskazać należy jednakże, iż w dniu 18 maja 2020 r. Ministerstwo Sprawiedliwości wydało rekomendowane rozwiązania umożliwiające ustanowienie i wdrożenie procedur zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne pracowników sądu i interesantów w czasie stanu epidemii w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS

CoV-2. W pkt. A. VI. zatytułowanym „Bezpieczeństwo interesantów” w podpunkcie 1 rekomendowano zakaz wstępu do budynków sądów osób innych niż wzywane do udziału w posiedzeniu lub też wykazujące inną niezbędną potrzebę. Rekomendowano także wydanie przez prezesów sądów zarządzeń uniemożliwiających lub ograniczających dostęp publiczności do sal rozpraw.

W wykonaniu powyższych rekomendacji Prezes Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim i Dyrektor Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim wydali Zarządzenie Nr A 022-27/20 w sprawie organizacji pracy w Sądzie Rejonowym w Bielsku Podlaskim w sprawie epidemii lub zagrożenia epidemicznego. Zarządzenie wydano na podstawie art. 54 § 2 w zw. z art. 22 § 1 i 2 i 31a ustawy z dnia 27 lipca 2001 Prawo o ustroju sądów powszechnych (DZ.U. 2020 poz. 365 z późn. zm.) w zw. z art. 10 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 roku w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (DZ. U. z 2020 poz. 491), § 30 i § 31 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 roku Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1141) oraz mając na względzie zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia odnośnie reżimu sanitarno – epidemiologicznego. W § 4 w/w zarządzenia zawarto szereg ograniczeń związanych z przebywaniem osób na terenie budynków sądu, w tym w zakresie sposobu organizacji i odbywania rozpraw oraz posiedzeń. Przede wszystkim w § 4 pkt 1 w/w zarządzenia przewidziano zakaz wstępu do budynków sądu osób innych niż wezwane do udziału w rozprawie lub posiedzeniu, lub wykazujące inną niezbędną potrzebę np.: obsługi w Biurze Obsługi Interesanta lub innej komórce organizacyjnej Sądu obsługującej Interesantów, Czytelnii Akt, Biurze Podawczym, Kasie Sądu. W § 4 pkt. 9 w/w zarządzenia wskazano, że świadków i uczestników postępowań sądowych należy w miarę możliwości wzywać na wyznaczone godziny przesłuchania po jednej osobie, a w wyjątkowych przypadkach po co najmniej dwie osoby. W razie potrzeby konfrontacji większej ilości osób, czynność ta powinna być przeprowadzona z zachowaniem aktualnie obowiązującego reżimu sanitarno-epidemiologicznego. Natomiast w § 4 pkt 10 w/w zarządzenia wskazano, że o możliwości przebywania na sali rozpraw przedstawicieli mediów decyduje każdorazowo przewodniczący składu orzekającego. Zapis ten wskazuje zatem, iż Prezes i Dyrektor Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim nie wykluczyli całkowicie możliwości udziału prasy w jawnych rozprawach sądowych. Odpowiadając na treść wniosku z dnia 18 grudnia 2020 r. wskazując zatem, że w/w zarządzeniem

- a) nie wyłączyli stosowania art. 14 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) nie wyłączyli stosowania art. 45 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- c) nie wyłączyli stosowania art. 357 § 1 kpk,
- d) nie wyłączyli stosowania art. 70 § 1 kpw,
- e) nie wyłączyli stosowania ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe.

Decyzja co do możliwości przebywania na sali rozpraw przedstawicieli mediów została każdorazowo powierzona przewodniczącemu składu orzekającego. Celem tej regulacji jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa pracowników sądu i osób uczestniczących w rozprawie ze względu na sytuację o charakterze wyjątkowym i nadzwyczajnym, jaką jest czasokres stanu epidemii obowiązującego na terenie Polski. Zważywszy na to kwestia stosowania rozwiązań prawnych przewidzianych w w/w aktach prawnych musi być skonfrontowana z regulacjami wynikającymi z:

- a) art. 38 Konstytucji RP, który zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia,
- b) art. 68 ust. 1 Konstytucji RP, który zapewnia każdemu ochronę zdrowia,
- c) art. 68 ust. 4 Konstytucji RP, który nakłada na władze publiczne obowiązek zwalczania chorób epidemicznych,
- d) art. 66 ust. 1 Konstytucji RP, który stanowi, że każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Przepis art. 54 ustawy z dnia 27 lipca 2001 Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2020 poz. 365 z późn. zm.) upoważnia Prezes sądu do zarządzenia stosowania środków zapewniających bezpieczeństwo w budynkach sądowych. Jak się wskazuje: „Rzeczą organów państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa obiektów publicznych, w tym należących do wymiaru sprawiedliwości, jak też osób z nich korzystających. Właśnie względy bezpieczeństwa osób uczestniczących w postępowaniach sądowych, niezależnie od charakteru tego udziału, w tym i publiczności, jak też względy ochrony sędziów i pracowników sądów uzasadniają stosowanie podwyższonego poziomu środków bezpieczeństwa” (A. Górski red. Prawo o ustroju sądów powszechnych. Lex 2013).

Przepis § 8. ust. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. z dnia 13 marca 2020 r.) wskazywał ponadto, że w okresie stanu epidemii, wykonywanie zadań przez urząd administracji publicznej lub jednostkę organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym, może podlegać ograniczeniu polegającym na wykonywaniu:

- 1) wyłącznie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom;
- 2) określonych zadań przez ten urząd lub jednostkę w sposób wyłączający bezpośrednią obsługę interesantów.

Także przepisy art. 94 pkt 4 i 207 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. 2020 poz. 1320 t.j. ze zm.), w zakresie konieczności zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i odpowiedzialności za tę sferę uzasadniają stosowanie ograniczeń w zakresie dostępu publiczności do udziału w rozprawach jawnych ze względu na stan epidemii.

Z tego też powodu zasadnie wskazuje się, że „dwie perspektywy obowiązków państwa oraz sposobu ochrony praw i wolności jednostek wskazują, że realizacja przez władze publiczne zadania polegającego na ochronie zdrowia publicznego poprzez zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych nieuchronnie prowadzi do konfliktu (kolizji) z prawami i wolnościami jednostek. Co więcej, w wypadku wystąpienia epidemii lub pandemii możliwości jednoczesnego zwalczania zakażenia lub choroby zakaźnej oraz zapewnienia odpowiedniej ochrony wszystkich interesów indywidualnych i zbiorowych są znacznie ograniczone. Tymczasem państwo pozostaje zobowiązane do ochrony i gwarancji wszystkich praw i wolności jednostek, niemniej występowanie epidemii powoduje konieczność zwiększonej ochrony obywateli przed zagrożeniami dla ich życia lub zdrowia. Sytuacja ta może prowadzić do napięć społecznych” (T. Sroka, Ograniczenia praw i wolności konstytucyjnych oraz praw pacjenta w związku z wystąpieniem zagrożenia epidemicznego, Palestra 2020/6).

Reasumując, wynikające z Zarządzenia Nr A 022 – 27/20 ograniczenie możliwości przebywania na sali rozpraw przedstawicieli mediów podyktowane jest kwestią bezpieczeństwa i ochrony zdrowia osób biorących udział w rozprawach i posiedzeniach oraz pracowników Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w okresie epidemii, wywołanej rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2. Pomimo wejścia w kolizję z uregulowaniami proceduralnymi procedury karnej i wykroczeniowej, jak też ograniczenia jawności rozprawy, w tym dostępu mediów jest to rozwiązanie konieczne, racjonalne i logiczne, pozostające pod ochroną uregulowań prawnych w zakresie ochrony życia, zdrowia i bezpieczeństwa obywateli.

Z nadesłanych przez Przewodniczącego VIII Wydziału Karnego w Siemiatyczach wyjaśnień wynika, że przed rozprawą wyznaczoną w sprawie VIII W 391/20, wyznaczoną na dzień 14 grudnia 2020 r. tj. w dniu 9 grudnia 2020 roku do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim VIII Wydziału Karnego w Siemiatyczach drogą elektroniczną został nadesłany skan pisma Redaktora Naczelnego czasopisma „prawonadrodze.org.pl”, zawierający wniosek o wyrażenie zgody na zarejestrowanie obrazu i dźwięku z rozprawy. Z treści nadesłanego

skanu wynikało, że oryginał pisma został wysłany drogą pocztową. Po nadesłaniu skanu pisma sędzia referent sprawy zadekretował, że decyzja będzie podjęta po nadesłaniu oryginału pisma. Do dnia rozprawy oryginał pisma nie został jednak nadesłany.

Natomiast w dniu 14 grudnia 2020 roku na rozprawę o godzinie 9.40 stawili się obwiniona, jej obrońca, funkcjonariusz Policji w imieniu oskarżyciela publicznego oraz dwaj wezwani świadkowie. Ponadto stawili się dziennikarz czasopisma „prawonadrodze.org.pl” Mirosław Panasiuk i złożył ustnie do protokołu wniosek o udzielenie mu zgody na zarejestrowanie obrazu i dźwięku z rozprawy.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 14 grudnia 2020 roku Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim na podstawie art. 357 § 1 kpk w zw. z art. 70 § 5 kpw w zw. z § 4 pkt 1 i 10 zarządzenia nr A 022-27/20 Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim w sprawie organizacji pracy w Sądzie Rejonowym w Bielsku Podlaskim w stanie epidemii lub zagrożenia epidemicznego nie wyraził zgody na dokonywanie przez przedstawiciela prasy za pomocą aparatury utrwalenia obrazu i dźwięku z przebiegu rozprawy. Uzasadnieniem tej decyzji było stwierdzenie, że w związku z ogłoszonym w kraju stanem epidemii kilkugodzinna obecność dodatkowych osób na sali rozpraw zwiększyłaby niebezpieczeństwo zakażenia koronawirusem osób uczestniczących w rozprawie, zaś zgodnie z powyższym zarządzeniem Prezesa Sądu i Dyrektora Sądu zakazuje się wstępu do budynków sądu osób innych niż wezwane do udziału w rozprawie lub posiedzeniu lub wykazujące inną niezbędną potrzebę, a o możliwości przebywania na sali rozpraw przedstawicieli mediów decyduje każdorazowo przewodniczący składu orzekającego. Ponadto powyższe stanowisko zajęte w wydanym postanowieniu zostało również podtrzymane po wniosku obrońcy o reasumpeję orzeczenia.

Następnie w związku z wydanym postanowieniem Przewodniczący składu orzekającego na podstawie § 4 pkt 1 i 10 zarządzenia nr A 022-27/20 Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 21 maja 2020 roku w sprawie organizacji pracy w Sądzie Rejonowym w Bielsku Podlaskim w stanie epidemii lub zagrożenia epidemicznego polecił opuszczenie sali rozpraw przybyłemu na rozprawę dziennikarzowi, albowiem w myśl powyższego przepisu zakazuje się wstępu do budynku sądu osób innych niż wezwane do udziału w sprawie lub posiedzeniu lub wykazujących inną niezbędną potrzebę.

Sformułowane przez Pana zarzuty sprowadzają się do kwestionowania postanowienia Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim o niewyrażeniu zgody na rejestrowanie obrazu i dźwięku z rozprawy oraz polecenia przez Przewodniczącego składu opuszczenia sali rozpraw przez redaktora czasopisma.

Odnosząc się do powyższych zarzutów, podzielam treść wyjaśnień Przewodniczącego Zamiejscowego VIII Wydziału Karnego w Siemiatyczach i wskazuję, iż podniesione zarzuty dotyczące procedowania Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim są niezasadne.

Przede wszystkim zważyć należy, że w dacie wpływu skanu wniosku o wyrażenie zgody na zarejestrowanie obrazu i dźwięku z rozprawy tj. w dniu 09 grudnia 2020 r. nie było formalnie podstaw i możliwości jego procesowego rozpoznania. Skan wniosku nie stanowił bowiem pisma procesowego w świetle art. 119 § 1 pkt 4 Kodeksu postępowania karnego z uwagi na brak podpisu składającego pismo. Stąd też oczekiwano na nadesłanie oryginału pisma pocztą tradycyjną, a wobec jego braku, formalnie został rozpoznany dopiero wniosek złożony ustnie do protokołu po rozpoczęciu rozprawy złożony przez osobę dziennikarza, który stawiał się po wywołaniu sprawy.

Natomiast wydane w sprawie postanowienie Sądu o niewyrażeniu zgody na rejestrowanie obrazu i dźwięku z rozprawy, a następnie polecenie redaktorowi przez Przewodniczącego składu opuszczenia sali rozpraw, miały rzeczywiste oparcie w treści § 4 pkt 1 i 10 obowiązującego zarządzenia nr A 022-27/20 Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 21 maja 2020 roku w sprawie organizacji pracy w Sądzie Rejonowym w Bielsku Podlaskim w stanie epidemii lub zagrożenia epidemicznego.

Jak wynika z wyjaśnień Sędziego Przewodniczącego rozprawie w sprawie VIII W VIII W 391/20 w dniu 14 grudnia 2020 r., Sędzia ten uznał, że z uwagi na znaczącą długość rozprawy, która została zaplanowana na ponad 4 godziny, tak długi okres przebywania na sali rozpraw dodatkowej osoby, zwiększyłby znacząco niebezpieczeństwo zakażenia koronawirusem osób uczestniczących w rozprawie. Nadto Sędzia Przewodniczący miał również na uwadze, że waga sprawy jest mała, w tym znaczeniu, iż jest to sprawa o wykroczenia drogowe, które występują bardzo często, nie pozostaje w zainteresowaniu opinii społecznej. Natomiast ewentualne ryzyko zakażenia pracowników sądu, mogłoby doprowadzić do całkowitej dezorganizacji pracy VIII Wydziału Karnego. Dlatego też ryzyko takie, w sytuacji konieczności rozpoznawania spraw w postępowaniach jawnych, winno być maksymalnie ograniczane. W okresie miesiąca grudnia 2020 roku mieliśmy do czynienia faktycznie z kolejną falą pandemii, jak też pojawieniem się nowych szczepów koronawirusa oraz przypadkami nieobecności sędziów i pracowników Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim spowodowanymi tą sytuacją tj. zwolnieniami lekarskimi, izolacją i kwarantanną. Sytuacja epidemiczna wówczas była bardzo niebezpieczna, tym bardziej iż każdego dnia na obszarze Polski dochodziło do zarażenia kilkunastu tysięcy osób koronawirusem, zaś dziennie z tego powodu umierało nawet kilkaset osób. W dniu 14 grudnia 2020 roku zachorowało w Polsce 4896 osób, zaś zmarło 96 osób.

Sytuacja do jakiej doszło w dniu 14 grudnia 2020 r. w VIII Zamiejscowym Wydziale Karnym w Siemiatyczach Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim miała niewątpliwie charakter incydentalny i wyjątkowy. Sprowadzała się bowiem do faktycznego ograniczenia jawności rozprawy oraz uprawnień dziennikarza. Miała jednakże oparcie w zarządzeniu Prezesa Sądu i Dyrektora Sądu. Intencją kierownictwa Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, jak też większości Sądów w Polsce było i jest zapewnienie w pierwszej kolejności bezpieczeństwa osób uczestniczących w sprawach rozpoznawanych w budynkach Sądu oraz pracowników Sądu w związku z nadzwyczajną sytuacją stanu epidemii. Sytuacja ta wpływa negatywnie na możliwości wykonywania zadań przez Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim i zmusza do podejmowania radykalnych działań, w tym ograniczających dostęp osób do budynku Sądu, czy też wprowadzających inne ograniczenia w sferze praw i obowiązków osób.

Z uwagi na powyższe, w obliczu wyjątkowości zaistniałej sytuacji, nie uznaję postawionych zarzutów za zasadne.

Z poważaniem:

**Wiceprezes Sądu Rejonowego
w Bielsku Podlaskim**

Sędzia Marcin Mosiołek

